

Pot za kapitulacijo v Laosu je nakazana

Ker se Laozani ne marajo sami boriti za svojo svobodo, jih bodo Združene države prepustile njihovim usodi.

WASHINGTON, D. C. — V naši prestolici pravijo, da ni nobena tajnost več, da so voditelji obeh strank povedali predsedniku Kennedyju, da naša dežela ni za to, da bi se spuščala v kake vojaške pustolovščine radi Laosu, ker se v Laosu pač ne bo nihče boril proti komunistom in vse čaka samo na pomoč od zunaj.

To je bil najbrže eden izmed razlogov, zakaj je pretekli petek predsednik Kennedy spreminil svojo taktiko glede Laosu, ko je na večerji demokratske stranke v Chicagu rekel, da Amerika rada pomaga vsakemu narodu, kadar pride njegova svoboda v nevarnost, da pa ne more vsiljevati svoje pomoči takim narodom, ki se proti diktatorjem sploh ne morejo braniti. Da je ta izjava letela na Laos, to je hitro razumel vsak gost na demokratski večerji. Načrt, da mora Amerika braniti Laos za vsako ceno, je s tem mrtev. Nihče ne vidi razloga, ki naj bi ga oživil.

Reševanje "obraza"

Druga stvar je postopek, kako naj pride do kapitalizacije, da ne bo preveč očitna. Zato je že poskrbljeno. Ako pride do premirja, bo prišlo po pogojih, ki jih bodo stavili komunistični uporniki, kajti oni se že zdaj obnašajo kot zmagovalci v državljanski vojni, kar tudi so. Pogajanja o premirju se bodo vršila tam in takrat, kadar bodo njim šla v račun. Ze sedaj se obnašajo do kraljevske vlade Cuna Buoma kot do nekeke uporniške in nezakonite vlade. Ob priliki razgovorov o premirju bo seveda prišla na dnevni red debata o novi "nevtralnici". Sedanji kraljevski ministri so še tako otročji, da mislijo, da bodo oni diktirali sestavo nevtralne vlade. Jasno pa je, da bo "nevtralna" vlada močno rdeče pobarvana. Ona bo dolročila tudi delegacijo, ki naj gre 12. maja v New Delhi na "konferenco štirinajstih," ki bo njen sestav prepojen z nevtralci in komunisti.

Razumljivo je, da bo laoska delegacija pristala na vse tiste pogoje, ki bodo po volji komunistom, odbila pa vse ostale. Po konferenci se bo pričel proces, kot ga sedaj vidimo na Kubi, le da ne bo tako razkričan in da bo daleč od Amerike. Pozabili bomo nanj tako hitro kot na Sev. Vietnam. Tako bo Laos po evinkih padel pod komunizem.

BRITANSKA TELEVIZIJA V BARVAH

Londonska radijska družba BBC namerava v kratkem uvesti barvne televizijske oddaje. Za zdaj še ni znano, ali bo BBC ostala pri svojem sistemu s 405 slikami, ali pa se bo izenčila z evropskim, ki jih ima po 625.

CLOUDY

Vremenski
prerok
pravi:

Delno oblačno in hladno. Najvišja temperatura 52.

Novi grobovi

Frank Bitenc

Umrli je 86 let stari Frank Bitenc z 1066 E. 169 St., doma iz Rafolič v Sloveniji. Do l. 1939, ko je stopil v pokoj, je delal pri American Steel and Wire Co. Pokojni je bil mož pok. Mary, roj. Petek, oče Franka, Mary Gorjup, Sally Smith, Johna, Williama, Joyce LeNassi, Faye Moro in Raymonda, stari in prastari oče. Bil je član SDZ in št. 37 ABZ. Pogreb bo jutri iz Mulaly pogreb. zavoda na 365 E. 156 St. v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ob devetih, nato na pokopališče.

Frances Gerchman

V nedeljo zvečer je preminula na domu svoje hčere 76 let stara Frances Gerchman z 19192 Abby Rd., doma v Bezuljaku. Bila je vdova, mož Anton ji je umrl leta 1938. Zapustila je sina Anthonyja, hčer Frances Globokar, s scprogom imata gasolinško postajo na E. 185 St., brate Antona in Jakoba v Sloveniji, sestro Antonijo Kranjc, vnuke in pravnuke. Pokojna je bila članica Društva sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ, Podr. št. 14 SZZ in Kluba Ljubljana. Pogreb bo iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v četrtek ob 8:15 v cerkev Marije Pomočnice na Neff Rd., nato na All Soul's pokopališče pod vodstvom Mary A. Svetek.

John Zajc

Včeraj popoldne je po kratki bolezni umrl v St. Vincent Charity bolnišnici 66 let stari John Zajc s 411 Woodland Ave., ki je pred leti živel na E. 78 St. v Newburghu. Pred upokojitvijo je bil zaposlen pri American Steel and Wire Co. Doma je bil v fari Sv. Vid pri Stični, od koder je prišel v Ameriko pred 43 leti. Tam je zapustil sestro, brate in druge sorodnike. Pogreb bo v četrtek zj. ob 9:30 iz Fortunovega pogreb. zavoda na 3316 Fleet Ave. v cerkev sv. Lovrenca ob desetih, nato na Kalvarijo.

Elizabeta II. in Filip na uradnem obisku v Italiji

CAGLIARI, Sard. — Preteklo soboto sta priletela sem angleška kraljica Elizabeta in njen mož Filip. Sprejela ju je poleg italijanskih uradnih zastopnikov kraljica mati Mary, ki se je pripeljala sem s kraljevsko jahto Britannia.

Elizabeta in princ Filip sta se ukrcala na jahto in sta se danes po dvodnevem križarjenju izkrcala v Napoliju, kjer so ju sprejeli s kraljevskimi častmi. V Italijo sta prišla na uradni obisk. Kraljica in njen mož bosta obiskala tudi papeža v Vatikanu.

Republikanci podprli bolniško zavarovanje!

Del republikanskih senatorjev se je odločil za idejo bolniškega zavarovanja, ki je zelo slična vladnemu načrtu.

WASHINGTON, D. C. — Ako ne bi bil ves svet zaverovan v zunanjo politiko, bi gotovo pomnila veliko senzacijsko novico, da se je del republikanskih senatorjev odločil, da se spreobrne in začne podpirati idejo bolniškega zavarovanja.

Doslej so bili vsi republikanski senatorji proti njej. Le tako se je moglo zgoditi, da je lani v senatu propadel predlog o bolniškem zavarovanju. Podrli so ga republikanski in južni demokratski senatorji z 51 proti 44 glasovi. Ako se je letos le nekaj republikanskih senatorjev spreobrnilo, potem koalicija republikanske večine in južnih demokratov ne bo mogla več zmagati pri glasovanju o bolniškem zavarovanju v senatu.

Spreobrneni republikanski senatorji nočejo podpreti demokratskega predloga o bolniškem zavarovanju, izdelali so svoj predlog in ga dostavili svojim kolegom v senatu. Med obema csnutkoma ni načelnih razlik, zato lahko upamo, vsaj zaenkrat, da bo letos senat izglasoval zakon. Kaj bodo na to rekli v predstavnikiškem domu, še ni jasno. Spremenjen položaj v senatu bo gotovo presenetil marsikoga v predstavnikiškem domu, posebno kongresnike z juga.

Gvineja, Gana in Mali utrjujejo svojo zvezo

AKRA, Gana. — Predsedniki treh zahodno-afriških držav Gane, Gvineje in Mali, ki vse vzdržujejo dobre zveze s komunističnim blokom, so sklenili na sestanku tu, da bodo predložili sklep o medsebojni zvezi sprejet lani v decembru državnim parlamentom v odobritev.

Posebna listina, ki so jo na sestanku podpisali, določa ustanovitve Zveze afriških držav. V to zvezo bodo kasneje lahko pristopile tudi druge afriške države.

Predsedniki omenjenih držav bodo brez dvoma skušali tesno sodelovati v vseh pogledih, prav posebno pa na polju mednarodne politike, vprašanje pa je kdaj bodo tri države v resnici dobile skupne ustanove, ki jih listina določa. Ne smemo pozabiti, da bi bili vsi trije predsedniki radi vodniki nove zveze, vsi so namreč precej močne osebnosti in obiskala tudi papeža v Vatikanu.

Jugoslavija dala kredit Pakistanu

RAWALPINDI, Pak. — Jugoslavija je podpisala s Pakistanom sporazum, v katerem daje temu 10 milijonov dolarjev kredita za gospodarski razvoj.

Tito je ponudil kredite tudi državam v Afriki, ki jih je tekom svojega zadnjega potovanja tja obiskal. Pri tem Jugoslavija sama stalno prosi kredite in posojila po vsem svetu, na zahodu in na vzhodu, kjer pač more kaj izprostiti.

DE GAULLE ČISTI

Predsednik francoske republike odločno čisti tako v oboroženih silah kot tudi v državni upravi v Alžiriji in v sami Franciji.

PARIZ, Fr. — De Gaulle ni toliko presenetila novica o vojaškem uporu v Alžiriji — špijo na mu je o tem nekaj poročala —, presenetila ga je ugotovitev, da Pariz sploh ni dosti pripravljen na poskus "invazije" alžirskih upornikov. Po sili razmer je moral zagrabiti celo za tako sredstvo, da je po svojem ministrskega predsedniku M. Debre-ju pozval Parizane, naj na klic sirene pohitijo na letališča in skušajo tam pregovoriti padalce, naj ne delajo revolucije v Parizu. Zato je takoj potem, ko je upor zatrl, z temeljito čistko tako v javni upravi kot v oboroženih silah.

Posebno se je zaval nad vojaškimi krogi. Čistka se ne vrši samo v Alžiriji, morda jo je še več v Franciji. V Alžiriji je bilo pretekli teden aretiranih okoli 400 civilistov, ravno toliko jih pa še iščejo. Ista usoda čaka tudi okoli 200 oficirjev, v kolikor se niso pod ključem. Približno enako število sumljivih in nezanesljivih javnih uradnikov je že pod ključem v Franciji. Zapiiranje še ni končano.

Med priporniki je 10 generalov in polkovnikov iz Alžirije, 10 je pa jih še osem. De Gaulle je dal dalje razformirati vse ti iste vojaške enote, ki so potegnile z uporniki. Za znano Tujsko legijo se sploh bojijo, da bo postala nepotrebna. Ustanovljena je bila svoj čas, da brani francoske kolonije. Ker kolonij ni več, je tudi Legija nepotrebna. Po pravilu in tradiciji Legija nikoli ne služi v Francosiji sami.

De Gaulle bo 8. maja poročal na televiziji francoskemu narodu, kako je prišlo do ustaje, kako jo je zadušil in kako rabi svoja diktatorska pooblastila. O pogoju, da bo poročal tudi o čistki, o pogajanjih z uporniško vlado itd.

KUBA JE BILA PROGLAŠENA ZA "LJUDSKO REPUBLIKO"!

Castro je včeraj ob koncu 17 ur trajajoče parade v čast 1. maja proglasil Kubo za socialistično državo. Izključil je vsake splošne volitve kot nepotrebne, ker se bo naslanjal na "neposredno" podporo ljudstva, kot jo je pokazala včerajšnja parada. Napovedal je tudi poddržavljenje vseh privatnih šol.

KEY WEST, Kuba. — Kuba je doživela včeraj "svojo uro." Na Civic Plaza so se zbrale za proslavo 1. maja velike množice in se delno udeleževale delno pa gledale 17 ur trajajočo parado. Predsednik vlade in vodja kubanske revolucije Fidel Castro je objavil, da je Kuba socialistična dežela, se ostro obregoval ob Kennedyja in Združene države, grozil s tretjo svetovno vojno, izključil vsake splošne volitve in napovedal poddržavljenje vseh privatnih šol. Kuba je na ta način postala tudi javno še tesneje povezana s komunističnim blokom držav pod vodstvom Sovjetske zveze.

"Če g. Kennedy ne mara socializma, mi ne maramo imperalizma, mi ne maramo kapitalizma... Mi se imamo prav tako pravico pritožiti glede obstoja kapitalističnega, imperialističnega režima 90 milj od naše obale, kot se ima on (Kennedy) pravico pritoževati glede socialističnega režima 90 milj od njegove obale," je kričal Castro zbranim množicam.

Te je nato povprašal: "Potrebujete volitve?" Množica je zarjavela: "Ne, ne!"

Castro je nato povedal, da se bo njegova revolucionarna vlada v bodoče naslanjala na neposredno ljudsko podporo, kot je bila na primer izražena pri tem zborovanju.

"Revolucija ne misli dati zatirajočim razredom možnosti, da bi se vrnili na oblast," je zatrjeval Fidel Castro in nato napadel Združene države, ki da so oborožile njegove nasprotnike in jim omogočile ponesrečen napad na Kubo.

"Napadalna politika Združenih držav more povzročiti svetovno vojno, ki utegne stati Ameriko desetine milijonov življenj... Mi ne ogrožamo življenja niti enega samega Amerikanca. Mi skušamo doseči agrarno reformo, izdelovati orodje, graditi hiše," je zatrjeval Castro zbranim množici.

V nadajnem govoru je napovedal poddržavljenje vseh privatnih šol v državi. Te so bile doslej v rokah katoliške Cerkve, s katero pa je Castro zaradi svoje povezave s komunizmom prišel v oster spor.

Vlada je trdila, da se je zbralo na proslavi za 1. maj blizu tri milijone ljudi. Pri tem ne smemo pozabiti, da so predstavniki oblasti preko radia in televizije spravila v veliko nejevoljo vse tiste senatorje in kongresnike, ki bi radi dosegli kompromis za podpiranje zasebnih ljudskih in srednjih šol. Ti kongresniki in senatorji se namreč bojijo, da bodo sedaj nastopili vsi južni demokratski senatorji in kongresniki kot strnjena skupina na stran republikanske opozicije in pokopali delo na kompromisu. Vsi vidni demokratski voditelji z Rayburnom na čelu niso varčevali z besedami, ko so začeli kritizirati zaletelost federalnega tajištva za prosveto. Upajmo, da se bo jeza unesla in da bo končno vendarle prišlo do kompromisa.

Popović gre v Moskvo

BEograd, FLRJ. — Vladi Jugoslavije in Sovjetske zveze sta objavili, da je bil dosežen sporazum o izmenjavi obiskov zunanjih ministrov. Jugoslovanski zunanji minister Koča Popović bo odšel na obisk v Sovjetsko zvezo že v prvi polovici maja.

V poučenih krogih trdijo, da bo ob obisku Popovića v Moskvi dogovorjen tudi obisk Tita v Sovjetski zvezi. Oba obiska naj vzpostavi znova dobre in tesnejše odnose med Beogradom in Moskvo. Ti so bili v zadnjih letih nekajkrat malo zategnjeni.

Nezanesljivi ljudje pri NASA v preiskavi

WASHINGTON, D. C. — National Aeronautics and Space Administration (NASA) je prevzela pred časom od armade raketo središče Huntsville, Ala., s preko 4.300 uslužbenci vseh vrst in sposobnosti.

Armada je vse te uslužbence že preje preštudirala v pogledu zanesljivosti, vendar je nova civilna uprava začela izvajati novo preiskavo. Pri tem je ugotovila že pri prvi petini uslužbencev nekaj nezanesljivih. Imena osmih je izročila FBI, trije pa so sami zapustili službo, ko so zvedeli, da preiskujejo njihovo zanesljivost.

Iz Clevelanda in okolice

Molitev—

Članice Podružnice št. 14 SZZ so vabljene jutri zvečer ob 7:30 v Grdinov pogrebni zavod na Lake Shore Blvd. k molitvi za pok. Frances Gerchman.

Članstvo Društva sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ je vabljeno v Grdinov pogrebni zavod jutri zvečer ob osmih k molitvi za pok. Frances Gerchman.

Članstvo Kluba Ljubljana je vabljeno jutri zvečer ob osmih v Grdinov pogrebni zavod na Lake Shore Blvd., da se poslovi od pok. članice Frances Gerchman.

Seja—

Društvo Carniola Hive No. 493 T.M. ima jutri zv. ob 7:30 sejo v SND na St. Clair Ave.

Društvo sv. Vida št. 25 KSKJ ima nocoj ob 7:30 sejo v šoli sv. Vida.

Zadušnica—

Jutri ob 7:30 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Agnes Zobec ob 23. obletnici smrti.

Danes volitve—

Danes so primarne volitve po vsej državi Ohio. V Clevelandu je pred volitvi samo vprašanje obnove davčne naklade za zdravje in podpiranje potrebnih — county welfare levy.

V bolnišnici—

V Euclid Glenville bolnišnici je moral John Miklavc s 671 E. 222 St. Obisk so dovoljeni.

Zadnje vesti

CAPE CANAVERAL, Fla. — Če pojde vse po sreči, bo danes dopoldne okoli desetih poletel prvi ameriški astronaut v veselje.

WASHINGTON, D.C. — Narodni varnostni svet je včeraj popoldne razpravljal dve uri o položaju v Laosu in Juž. Vietnamu. Nova seja je napovedana za danes popoldne. O položaju v Laosu sta poročala načelnik skupnega glavnega stanja gen. Lemnitzer in A. Hariman, ki ga je predsednik poslal v Laos kot svojega osebnega zastopnika.

VIETNAME, Laos. — Komunistične čete so začele novo ofenzivo na severozahodu dežele. Jasno je, da jim ni do sklenitve premirja, dokler ne dobe vse dežele pod svojo oblast. — Kralj Savang Vatana se je izjavil proti temu, da bi konferenca 14 sil razpravljala v Ženevi o bodočnosti Laosu. Po njegovem naj Laozani sami uredijo svoje spore.

GETTYSBURG, Pa. — Bivši predsednik Eisenhower je dejal, da nima nobenega smisla sedaj ugotavljati, kdo je vse kriv neuspeha na Kubi.

WASHINGTON, D.C. — Državni tajnik Rusk je senatnemu odboru razložil ozadje zadnjega nastopa proti Castru in izjavil, da Združene države ne pripravljajo nobenega vojaškega napada na otok.

MIAMI, Fla. — Letalski mehaniki National Airlines so začeli danes zjutraj stavkati in tako ustavili ves promet družbe.

zanesljivosti, vendar je nova civilna uprava začela izvajati novo preiskavo. Pri tem je ugotovila že pri prvi petini uslužbencev nekaj nezanesljivih. Imena osmih je izročila FBI, trije pa so sami zapustili službo, ko so zvedeli, da preiskujejo njihovo zanesljivost.

Prosvetna politika predmet spora med Kongresom in vlado

WASHINGTON, D. C. — Kot znano, je Kennedyeva administracija poslala že davno v Kongres poseben prosvetni zakon, ki naj bi dal federaciji pravico, da tekom treh let razda 2.3 bilijona dolarjev za podpiranje javnega šolstva. Podpore naj bi bile namenjene plačevanju režije, v glavnem učiteljskih plač in investicijam, v glavnem zidanju novih šol in moderniziranju obstoječih.

Takoj nato so se oglasili katoliški škofje in zahtevali, da naj bodo sličnih podpor deležne tudi zasebne šole, ki jih največ vzdržujejo katoličani. Ta zahteva je rodila takoj živahno debato. Glasov za in

proti smo slišali od vseh strani, celo nekaj vidnih katoličanov se ni strinjalo s stališčem, ki so ga zastopali škofje.

Debata se je tako razvnela, da je grozila nevarnost, da bo propadel ves Kennedyev načrt. V Kongresu so radi tega začeli iskati pot do kompromisa. Končno se je rodila ideja, naj predlog administracije ostane tak, kot je, toda obenem naj Kongres sprejme poseben zakon, ki naj za privatne šole določi znesek 350 milijonov dolarjev.

Ker tudi to ni vsem ugajalo, so prišli sedaj na idejo, da bi podaljšali zakon iz l. 1958, znan pod imenom Zakon o šolanju za narodno obrambo.

Zakon je bil sklenjen pod poraznim vtisom prvega ruskega sputnika. Omogočal je tudi podpiranje zasebnih šol pod pogoji, ki so veljali za javne šole. Pogajanja o tem kompromisu še niso zaključena, toda so menda na dobri poti.

Sedaj jih je pokazala federalna administracija sama s svojim bojem proti segregaciji šol. Sklenila je namreč, da bo potom federalne sodnije prisilila šolsko upravo v okraju Prince Edward, Va., da zopet odpre javne šole, ki jih je predlanski zakon zaprl, da ji ni bilo treba vpisovati črnih otrok.

Taktika federalne admini-

stracija je spravila v veliko nejevoljo vse tiste senatorje in kongresnike, ki bi radi dosegli kompromis za podpiranje zasebnih ljudskih in srednjih šol. Ti kongresniki in senatorji se namreč bojijo, da bodo sedaj nastopili vsi južni demokratski senatorji in kongresniki kot strnjena skupina na stran republikanske opozicije in pokopali delo na kompromisu. Vsi vidni demokratski voditelji z Rayburnom na čelu niso varčevali z besedami, ko so začeli kritizirati zaletelost federalnega tajištva za prosveto. Upajmo, da se bo jeza unesla in da bo končno vendarle prišlo do kompromisa.

5117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 8, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Dobovec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 86 Tues., May 2, 1961

Kubanska "invazija" in politična emigracija

Amerika pozna politično emigracijo že od svojega rojstva. Do prve svetovne vojne je ni bilo preveč. Po njej je prišel prvi veliki val iz Rusije, odkoder so bežali, kolikor so še mogli, nasprotniki komunizma. Po prvi svetovni vojni se dotok političnih emigrantov v Ameriko ni pravzaprav nikoli ustavil. Najmočnejši je bil iz Italije, odkoder so bežali laški politiki pred Mussolinijem, za njim pa iz Nemčije, odkoder so bežali Hitlerjevi nasprotniki. Vse to je bilo primerno malo, ako pomislimo, koliko politične emigracije je Amerika sprejela po drugi svetovni vojni. Ameriške statistike jo cenijo na nad pol milijona.

Do druge svetovne vojne je Amerika smatrala večino politične emigracije za začasen pojav. Vedela je, da je vsake diktature enkrat konec in da se bo takrat politična emigracija vrnila domov. Šele skušnja z rusko emigracijo po prvi svetovni vojni ji je pokazala, da politična emigracija traja lahko dalj kot en rod in da je radi tega treba misliti na to, kako asimilirati vsaj tisti njen del, ki se predvidoma ne bo nikoli več vrnil domov. Ta misel je postala osnova za vse takomerenovane ameriške begunske zakone po drugi svetovni vojni. V vseh zakonih je predviden postopek o pridobivanju ameriškega državljanstva, kar daje pravno podlago asimilaciji. Amerika pač računa s tem, da se večina političnih emigrantov ne bo več mogla ali hotela vrniti v rojstne kraje. Vedela je tudi, da bo proces asimilacije dolg in da naj se radi tega razvija v polni svobodi. Vsak pritisk bi asimilacijo samo zavlekel.

Da politična emigracija ni mogla hitro pozabiti, kaj je bila med domačimi ljudmi in v domačih državah, je razumljivo. Zato naša dežela ni nikoli ovirala tistih političnih emigrantov, ki so upali in upajo na vrnitev v domovino, da se organizirajo v svojih narodnih skupinah. Včasih je te organizacije celo rabila pri zasledovanju svojih zunanje-političnih ciljev.

Morala je zmeraj ugotoviti, da so emigracije ostale, kot so bile. Med pripadniki posameznih narodnih skupin ni bilo in ni nobene sloge, še manj prave sloge je med posameznimi in narodnimi skupinami. Na videz jo je dosti, ako pa kopljesh v globino, naletiš na samo strujarstvo in ozkosrčno strankarstvo, ki se skriva za vsemi mogočimi idealnimi gesli. Zato ameriška zunanja politika ni nikoli dosti dala na vrednosti politične emigracije. Še takrat, kadar jo je rabila, je imela sitnosti z njo, kot na primer l. 1944 z laško po osvoboditvi Rima. Značilno za politično emigracijo je dejstvo, da so tisti emigrantski politiki, ki so se po vrnitvi v osvobodeno domovino politično uveljavili, kot na primer grof Sforza v Italiji, le izjeme od pravila.

Zato ne smemo zameriti federalni administraciji, da v svoji zunanji politiki tako malo da na politično emigracijo in jo tako malo pritegne k sodelovanju na kratak ali dolgi rok.

Po drugi svetovni vojni je privikrat napravila izjemo s kubansko politično emigracijo. Vključila jo je v svoje načrte, kako čim hitreje prekucniti diktaturo Fidela Castra na Kubi, ki postaja vedno bolj podružnica moskovskega in kitajskega komunizma. Ni storila tega, ker bi visoko cenila vrednost kubanske politične emigracije, ampak radi tega, ker je mislila, da je treba pohiteti z odločnim bojem proti Castru in da ne sme biti zbrična pri izbiri zaveznikov. S kubansko politično emigracijo jo je vezala samo ena želja: kako čim prej prekucniti Castrov režim in postaviti v Havani tako vladlo, ki se ne bo prepirala z Washingtonom.

Kot je znano, se je poskus "invazije" s pomočjo politične emigracije ponesrečil. Kdo je vse skupaj zakrivil, bo pokazal poseben Kennedyev zaupnik, ki bo vso zadevo skušal razčistiti do dna. Ne bi mogli proročati, kakšen bo za ključek preiskave. Jasno je že danes, da leži krivda tako na federalni administraciji kot na vodstvu kubanske politične emigracije. Koliko jo je na eni strani, koliko na drugi, tudi tega ne vemo. Razumljivo pa bo, da bodo prizadeti krogi in osebe v federalni administraciji hoteli zvaliti čim več krivde in odgovornosti na kubansko politično emigracijo, opisano v pretirani obliki, na primer, nesposobnost vodstva, prepri, intrige in izigravanja v vodilni plasti kubanske emigracije, pretirano optimistična poročila in naravnost laži iz vrst političnih emigrantov, pomanjkanje smisla za skupen nastop in za politične žrtve, ki jih nalaga narodna solidarnost v tako težkih dnevih kubanske narodne zgodovine. Emigrantski politiki se bodo skušali braniti, kolikor se bodo mogli, toda to ne bo zmanjšalo njihove odgovornosti.

Hujša bo posledica obračunavanja med federalno administracijo in kubansko politično emigracijo. Obračunavanje bo rodilo še večje nezaupanje odločilnih ameriških političnih krogov do vsake politične emigracije, naj je pribežala iz katerekoli dežele v Ameriko. Nezaupanje je že sedaj veliko in večinoma tudi upravičeno, kajti v vseh sku-

pinah političnih emigracij vlada nesloga, ozkosrčnost pri postavljanju narodnih ciljev, intrigranje ene narodne skupnosti proti drugi itd. Torej ravno tisti politični pojavi, ki ima zanje Amerika najmanj smisla in največ — zaničevanja! Po kubanski polomiji morajo politične emigracije računati s tem, da bodo v krogih federalne administracije naletele na še manj razumevanja za svoje želje in pritožbe kot da sedaj. Na vse bi to morala misliti tudi jugoslovanska politična emigracija, ki je naravnost razvpita po svojih medsebojnih prepirih in obrekovanjih. Dvomimo pa, da je še sposobna, da se kaj nauči iz kubanske "invazije."

BESEDA IZ NARODA

Okusil je življenje v "svobodni" domovini

West Allis, Wis. — Vljudno ženi nekaj mleka za otroke, ki so bili lačni, drugi smo dobili črni kruh in sir, ki smo ga pripeljali s seboj iz Nemčije. Vlak je odpeljal dalje do postaje Lesce-Bled. Tam je dala Titova vojaška komisija povelje, da moramo vsi Slovenci izstopiti, da bo prišel po nas drugi, osebni vlak, ki nas bo odpeljal domov. Titovci so nam zatrjevali, da smo sedaj vsi svobodni, da so se težko borili, da so nas osvobodili. Rdeči komisar je nato dal povelje, da se vsi Srbi in Hrvati odpeljejo do Zagreba, kjer jih bodo razporedili, kam bo kdo šel. Nam Slovencem pa je povedal, da nočjo za nas vlaka ne bo in da naj pustimo svojo prtljago kar na peronu, kjer stoji itak celo noč straža, in da nas bodo odpeljali peš v Radovljico, kjer imajo za nas pripravljeno prenočišče in hrano.

Bilo nas je kakih 800 Slovencev, ki smo se vrnili iz Nemčije v Jugoslavijo, v titovsko vojaško taborišče, ki je imelo prostora za 10.000 ljudi. Titovska partizanska straža nas goni iz postaje Lesce-Bled peš v Radovljico, v taborišče, pod bajonetom seveda. Rekli so nam, da bomo v Radovljici samo prenočili in da se bomo drugi dan odpeljali z vlakom domov.

Ob desetih zvečer smo prišli v Radovljico v taborišče. Dobili smo beli kruh in kavo. Nato so nas pregledali, če nimamo uši. Nato so nas vprašali, če je kateri bolan, zdravnika itak niso imeli nobenega. Kasneje so nas razporedili po sobah, po 20 nas je bilo v eni sobi, spali smo na drveni slami brez odeje. Drugi dan smo se pogovarjali, kaj bo z nami, ker je bilo vse pod vojaško disciplino. Šli smo k zajtrku, dobili smo čaj in dva kosa belega kruha. Nekateri naši Slovenci so začeli drug drugega suvati v ramo čel, kako dobro je tukaj, imajo beli kruh, v Nemčiji pa še črna nismo imeli.

Tretji dan so v tem taborišču kuhali za 5.000 ljudi, hrane je zmanjkalo za 1.000 ljudi. Kuharji so bili zaradi tega zaskrbljeni. Kaj se je z njimi zgodilo, ne vem. Zvečer so nas Titovi vojaški komisari nagnali na dvorišče poslušati komisarjev govor. Bilo nas je kakih 5.000, ki smo se vrnili iz drugih držav domov in nismo vedeli, da nas čaka vojaška razprava. Titovi komisariji druzgovele velike govore, na ves glas kričijo, kako so se borili za nas, udarjajo po Angliji in Ameriki, češ da sta bili vojaški zaveznici, a da jima Jugoslavija ne zaupa, da jo hočeta ti dve velesili uničiti. Tolčki so z rokami po mizi in poudarjali, da Jugoslavija zaupa samo Rusiji, in da je Rusija najboljši vojaški zaveznik s pogodbo za 20 let in da bosta skupaj držali ter udarili po Angliji in Ameriki, da zrušita kapitalizem.

Ta govor je trajal dve uri, ploskanja je dobil zelo malo. Jaz sem si mislil, a taki ste titovci, čez Ameriko udrihate, ki vam je dala toliko orožja, obleke, hrane in denarja, pa še niste zadovoljni, in bi jo najraje v žlico vode utopili.

V Radovljici so nas držali 11 dni. Vsak dan so bila zasiljevanja kot na sodišču. Vse naše odgovore so si takoj zapisali na pisalni stroj. Od mojega transporta nas je bilo kakih 800 Slo-

vencev, od katerih so jih izbrali 55, katere je Titova straža odpeljala iz lagerja v Begunje, kjer so jih postrelili.

Po 11 dneh v lagerju je bilo objavljeno, da morajo vsi moški v starosti od 17. do 65. leta iti v vojsko v Skofjo Loko, prav tako tudi vsa dekleta. Družine z otroci bi bile šle lahko domov, pa niso mogle, ker so jim pobrali očeta in za prevoz domov ni bilo denarja. Kako naj gre domov žena s petimi otroci, kovčki ter posteljino. Družine so imele dosti nemškega denarja, pa ga Jugoslavija ni hotela zamenjati. Jugoslovanskega denarja pa nismo imeli, tudi pisati nismo mogli. Tako so družine odšle z možmi v vojsko v Skofjo Loko. Spali smo na goli zemlji, brez odej, deževalo je in vsi smo bili premočeni. Težko je bilo z otroci, ni bilo mleka, ne hrane zanje, v kasarni so stanovali samo oficirji. Vojaška hrana je bila zelo slaba, hranili so nas s tem, kar so Nemcem zaplenili v vojni. V Skofji Loki smo bili nekateri po tri tedne, nekateri po šest tednov. Vse, kar smo prinesli s seboj iz Nemčije, kot obleko, ure, foto-aparate, zlatino, srebrnino, saharin, avto, daljnogled, vse to so nam titovci pobrali ter nam pustili le eno obleko.

Nastale so demonstracije, da to ni nikaka svoboda, da nam odvzemajo, kar smo si v Nemčiji joposteno zaslužili. Kasneje niso več jemali s silo, pač pa so nam rekli, naj da vsak kolikor more, za državo.

Vsak dan so nas gnali na vojaško vežbališče. Neki Slovenec je na nekem vrtu pobral jabolko, ker je bil lačen. Zaradi tega je bil obtožen in malo je manjkalo, da ni bil ustreljen, ker smo ostali protestirali. Pač pa so ga zaprli in stradali. Na skrivaj smo mu dali kak kosček kruha.

V Titovi vojski sem bil prisiljen tri tedne. Nato so me spustili domov za nedoločen čas. Doma sem se našel mater in dve sestrji živi. Toda miru nisem imel pred titovskimi partizani in patroljami. Vsak teden so me prišli in na novo zaslišali. Povedal sem jim, da nisem krivec in da se nisem hotel vojskovati ne za kralja ne za Tita in ne za Nemce. Na vsak način so me hoteli ustreliti, trikrat so streljali name, pa sem imel srečo, da me krogla ni zadela. Nato so me stalno zasledovali. Zvečer, ko sem se pogovarjal z materjo, je stal pod oknom partizanski vojak s puško, največkrat od 10. ure zvečer do 5. ure jutraj. Pošiljali so mi vabila, da moram na partijske sestanke, pa nisem šel. Grozili so mi, da me bodo spravili pod ključ. V treh mesecih mojega bivanja doma, od 3. julija do 3. septembra 1945 so komunisti zaprli na tisoče nedolžnih ljudi. Hoteli so zapreti tudi mene, pa sem jo ob pravem času srečno popihal nazaj v Nemčijo. Na jugoslovansko-avstrijski meji sem šel preko jugoslovanske straže so streljali name, a krogla me ni zadela. Pri Beljaku sem prišel srečno v Avstrijo in od tam nadaljeval pot v Muenchen na Bavarskem, kjer sem takoj dobil delo.

Takoj sem izpolnil vse potrebne papirje za vsetitev v Ameriko. Sreča mi je bila mila, dne 12. decembra 1951 sem prišel sem. Tukaj v Ameriki mi ni treba biti lačen, delo imam in svojo hišo, sem zadovoljen in Amerika je moja svobodna domovina za vedno.

Želel bi, da bi bili mi vsi složni, da bi skupaj držali in drug drugemu pomagali. Mi moramo trdno stati na straži in braniti Ameriko. Ne smemo dopustiti, da bi nas komunisti pomendrali in uničili našo svobodo in kulturo.

Zgodilo se mi je, ni še dolgo tega, da sem šel v bližnjo gostilno popiti eno steklenico piva. Neki moški, star kakih 45 let, katerega nisem še nikoli videl, me natančno opazuje in nato reče: "Ja, tebe je pa treba kar na-

ravnost v Jugoslavijo poslati, si morilec, si tam ljudi pobijal." Oporekal sem mu in povedal, da se nisem za nobeno stran bojeval, nakar se je hotel spustiti v tepež. Mirno sem popil pivo in odšel domov.

Na letošnjo Veliko noč se mi je nekaj podobnega pripetilo. Ko sem bil pri prijatelju, se mi predstavi neki bolj izobražen človek in me vpraša, če ga poznam. Jaz sem Slovenec, pravi, boljševik in komunist, rojen sem pa na West Allisu. Kaj pa ti, si prišel v Ameriko ljudi pobijati? Tebe je treba poslati v Jugoslavijo, pa saj bo kmalu prišel čas, ko bomo komunisti zvladali po vsem svetu. Ko bodo komunisti dobili oblast v roke, bodo vse evropske begunce pobesili in postrelili, kakor mačke! Tako torej ameriški Slovenec, ki nima nobene vere, ki hvali samo Rusijo in Jugoslavijo, kako dobro tam gospodarijo, da imajo najboljšo življenje na svetu. Jaz sem mu rekel: "Zakaj pa ne greš v Jugoslavijo vsaj za eno leto, da boš videl, kako se tam denar zasluži in kako se tam živi?" Nič mi nisem mogel dopovedati, trdi, da je velik komunist, ne pozna pa ne komunizma ne komunističnega sistema. Dejal mi je tudi, da bo on prvi, ki bo naše begunce nazaj pošiljal ali pobil.

Komunisti bi nam radi na prste stopili že sedaj, čeprav še niso tukaj na oblasti. Mi moramo stati pripravljeni boriti se za svobodno demokracijo, za vero in domovino na strani Amerike.

Pozdrav vsem rojakom

Anton Prah.

Koncert Triglava

Cleveland, O. — Sedaj bi moral že vsakdo vedeti, da prireja v nedeljo, 7. maja, pevski zbor Triglav na zahodni strani mesta svoj redni pomladanski koncert. Kljub temu objavljamo znova, da bo koncert v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Ave., njemu sledeča zabava pa v Domu Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave., ravno čez cesto.

Koncert se bo začel ob štirih popoldne. Spored zanj je pripravil kot vedno doslej g. Tone Šubelj, zborov pevovodja.

Oni z vzhodnega dela mesta, ki nameravajo priti sem z busom, naj vzamejo na Public Square Ridge-Fulton No. 24 bus, ki jih bo pripeljal skoraj do samega doma.

Zabava po koncertu bo v drugem poslopju na vrtu Doma. Klubovi prostori bodo ves dan zaprti in naj zato nihče ne nadleguje oskrbnika.

Vsi vljudno vabljeni!

Ana Jesenko, poročevalka.

Ponovna prošnja za sponzorje

Cleveland, O. — Zopet se je nabralo nekaj družin in posameznikov, ki so že prosili, pa se zanje ni javil še noben sponzor. Zato LIGA KSA ponovno prosi zanje. Res pristrčno prosimo vse prijatelje in dobrotnike LIGE, da bi, kdor le količjak more, sprejeli, oziroma podpisali jamstvo tudi za te. Sponzor itak jamči samo, da oskrbi prvo stanovanje in beguncu, ko pride, pomaga poiskati prvo službo. Po dosedanjih skušnjah ljudi, ki jih vedno vnaprej opozorimo, da morajo sprejeti vsako, tudi najslabše delo, redno radi sprejemo, kar le dobe. O kakih posebnih težavah s temi, ki so v zadnjem času prišli s posredovanjem Lige, ni bilo slišati. Upamo, trdno upamo, da tudi sponzorstvo za te, ki še morajo čakati in zopet prosijo, ne bo prebudo breme. Liga bo posredovala in pomagala, če bi le naložile kakke težave. Prosimo torej sponzorjev za naslednje:

Družina Ludvik Bernard, III. Rennweg 27, Wien, Avstrija. Mož je bil rojen 16. sept. 1920 in je po poklicu natakari in hišni sluga. Ima ženo in tri hčere v šolski dobi starosti. Ima sredstva, da bo poravnal prevoz. Govori nemški, francoski in italijanski. Najraje bi prišel za natakarija ali za hišnega slugo v kako večjo hišo. Sprejme pa vsako delo, ki bo na razpolago.

Kristan Franc, AAI Campo Capua, Caserta, Italija, rojen 1935 v Ponikvi pri Celju, samski, delavec, zelo priden fant.

Malovec Anton, 49 rue Nollet, Paris 17. France, rojen 1933 na Suhorju na Primorskem, tovarniški delavec, zna angleški, ima denar za vožnjo, priporočen.

Anton Menič, AAI Refugee Camp Sant Antonio Pontecagnano, prov. Salerno, Italija, rojen 1906, poročen, družina je ostala v Jugoslaviji. Mož je bil kmetovalec celo življenje. Ga priporočajo vsi kot zelo marljivega, poštenega, okretnega delavca.

Nemec Ivan, AAI Refugee Camp Capua, pros. Caserta, Italija, rojen 1930 v vasi Spodnje Bitnje, tehnični risar, pa tudi ročni delavec, je delal na zgradbah in v mehaničnih delavnicah. Ima ženo, rojeno 1938.

Rački Matija, AAI, Carinaro di Aversa, Caserta, Italija, rojen leta 1911 v vasi Lipovec, mehanik, poročen, ima ženo in 4 otroke doma v Sloveniji. Ga toplo priporočajo taboriščni duhovnik.

Naj ne ostane ta naša prošnja glas vpiočnega v puščavi. Vemo, da je vsako sponzorstvo žrtve, je pa tudi veliko dobro delo sponzorjaku. Kdor le more, vsakega lepo prosimo, da se oglasi, da se dogovorimo ali pismeno na: Preselitveni urad LIGE KSA, 1156 Washington Blvd., Mayfield Hts. 24, Ohio, ali telefonično na HI 2-0892 ali pa ob sobotah popoldne v Slovenski pisarni v Baragovem domu na St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, kjer se lahko tudi osebno pogovorimo.

Liga SKA

Kdaj bo zmanjkalo nafte in premoga?

Ob upoštevanju verjetne porabe energije v prihodnjih 90 letih, možnega izboljšanja splošne življenske ravni in naraščanja prebivalstva na našem planetu je ameriški ekonomist Putnam iznašel energetsko mero "Q", ki ustreza energiji približno 34 milijard ton premoga. Nato je izračunal, da bo človeštvo porabilo v obdobju 1950-2050 približno 72Q energije (v dosedanjih dveh tisočletjih je je porabilo 13Q). Svetovne zaloge premoga, nafte in zemeljskega plina znašajo po njegovem 35Q, od tega 27Q (1160 milijard ton) ekonomično dosegljivih premogovnih ležišč. Ugotovitev: naglo izčrpavamo rezerve.

Putnam pravi, da bodo čez 40 let usahnili vreli iz naftnih vrtin, čez 65 let pa bodo premogovni jaški prazni, tako da se bo treba preusmeriti v glavnem na atomsko energijo. Nagli tehnični razvoj vseh povsod po svetu je po Putnamovem mnenju ubral v toliko napremo pot, ker bo človeštvo prej "pojedlo beli kruh" (s tem misli nafto in premog, zdaj poglavitna energetska viri), kot si bo zanesljivo zagotovilo "novega v obliki atomske energije".

NAJVEČJE BANKE

Po podatkih ZN je na svetu (brez podatkov o Sovjetski zvezi in Kitajski) okoli 500 velikih bank, med katerimi jih premore 57 nad milijardo dolarjev vlog.

Za največjo velja Ameriška banka, ki ima skoraj 11 milijard dolarjev kapitala.

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

II. del

Vedela je že. Župni upravitelj ji je povedal, da je tam nekoč bil grob Franceta Rekarja, komandanta vaške straže v Zvirčah. V življenju se je pač narobe zasukal, če se sme tako reči.

Ko je prišla v kuhinjo in je odložila stvari, je takoj stopila v sobo. Pogledala je skozi okno, Antona ni bilo več. Moral je že zginiti za ovinkom. Rjava ruša zemlje je bila sama, prepojena od dežja, ki je promical v globino in nosil s seboj solze Antona Rekarja.

Bila je neznansko trudna. Cutila je omotico in ko je slekla plašč, je legla na posteljo.

Kaj je bil tvoj oče?

Oče!

Oče-oče-oče je odmevalo od

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

LAUNDROMAT — Coin. 2 yrs. old. S.W. 20 washers. 6 Dryers, 1-25 lb. 1 Extractor. Priced only \$15,500. Ph. Ludlow 2-7812. (86)

GROCERY STORE

Complete. Excellent opportunity. Good going business. Leaving country. 1145 Milwaukee Ave. BR. 8-5680. (88)

SERVICE STATION FOR LEASE. Desirable loc. Lge. frontage. 2 bay plus liv. qtrs. Ogden Ave. (Rte. 34), Naperville. Call MO. 4-2240, Mr. Stephens or Mr. Pierce, Wells Petroleum. (88)

TUXEDO RENTAL AND TAILOR. TOP. Northwest. Owner retiring. Best offer. KI. 5-6641. (87)

TAVERN — Eagle River, Wisc. Lounge & din. rm. New, remod. with limited liquor lic. area. All furniture, pizza oven, appls., misc. utensils, plus 4 lge. knotty pine liv. qtrs. upstairs. Compl. with full bath. Also cottage, 2 car gar. and 20 acres of wooded land. SP. 7-6727.

MASSAGE — Swedish Massage salon — Established 15 years. Exclusive clientele. UN 4-1817 weekdays. BR. 4-4144 Sun. (88)

GAS STATION — FOR LEASE. Mod. 3 bay loc. nr. Congress Expwy exit, good volume, high potential. Financial assistance avail. Call eves. Mr. Palasini. YO. 5-4506. (87)

TAVERN — Est. 30 years. Fully equipped. Reasonable. Phone MO. 6-9671. Call after 4 P.M. (2, 4, 8 May)

REAL ESTATE FOR SALE

DOWNS GROVE. 3 Bedroom Bi-Level. Also family room. 2 car garage. Close C.B.Q. One block to St. Mary's Parish. By owner only \$24,800. Woodland 9-0631. (87)

WOOD DALE

New 3 bedrm. ranch home, comb. frame & brk., completely finished. \$15,700, lot included. PORTER 6-0396. (87)

HOUSEHOLD HELP

\$140 PER MONTH. Housekeeper, beautiful Nr. North Lake Shore Apt. Excellent opportunity for capable young or mature woman experienced in care of 1 child, light housework and plain cooking. For details call SU 7-9828. (87)

sten, od okna, od nizke omarice z zrcalom. Kakor da vsaka stvar v sobi dobiva Antonov glas, ki reže do zadnjega vlakna, ki drobi voljo in vso tisto učenost iz knjig.

Ubili so ga, ko je bil ranjen na Turjaku.

Silva vidi sliko v Razpetovi sobi. Razbita streha turjaškega gradu, porušeni zidovi, razbit stolp in za njim krošnje dreves na jesenskem nebu z drobnimi, belimi oblaki, ki so potopljene v modrino. Ali je Rekar France na zadnjo uro še videl tiste oblake ali je še videl tisto modrino, ki se je sklanjala nad njim?

Zakaj so ga ustrelili, če je še živ? Zakaj Razpet, če je bil tam, ni nič naredil v njegovo obrambo? Mar si nista bila nekoč skoraj prijatelja? Mar zato, ker se je živega bal?

Toliko je bilo napisanega o Turjaku. Spominja se, zdaj, ko se z muko vrača k tisti sliki v Razpetovi sobici, ji hodijo v zavest članki, ki jih je brala. Spominja se številke šest sto. Toliko je bilo belih v gradu. Sicer pa je bilo še po osvoboditvi toliko zapisanega. Ali je bilo res vse? Ali ni veliko na videz drobnih stvari ostalo nezapisanih, ker je bilo tako boljše? Niso se hoteli predati. Držali so se ves teden, brez vode. Šele potlej, ko je grad gorel, so se odločili za predajo.

Kdaj je Rekar končal svojo pot? Sredi ognja, ko je dim dušil zadnji upor in so partizani že silili skozi vrata ali potlej, ko se ranjen ni mogel več premakniti?

"Govorila bom nekoč z njegovim bratom, če res kaj ve. In Razpetu porečem, da me pospremi na Turjak. Videti hočem, kar se še da videti."

Sicer pa... Da, kaj sploh premišljuje? Mar ne gre življenje svojo pot, mar ne lega prah na preteklost kakor na stvari v sobi, kjer je umrl človek in jo zdaj nihče ne potrebuje? Ostala je zaklenjena skupno s tistim, kar se je zgodilo na zadnjo uro? S tistim ječanjem, s tistim bitjem umirajočega srca, ki se je še za las držalo življenja, dokler ni obnemoglo in utihnilo? Mar sama ne poskuša narediti isto?

Zleknjena na beli odeji tišči roke na prsa. Poskuša? Ali je poskušanje rešitev, ali je rešitev v tem begu pred Viktorjem? Mar ni vse ostalo nespremenjeno, negibno, le da je potopljeno v prozorno čisto vodo, da le še lepše in vabljivejše sije skozi gladino. Kako moreš odrezati preteklost od življenja, ko je vendar samo nazaj podaljšana sedanost, samo tisto, kar ti je ušlo izpod prstov in še vedno loviš?

Te očetove modrosti se je dr-

žala tudi ob Blažu. Skušala je s pogumom nositi, kar je prišlo. Zavedala se je krivice, ki jo je storila, čeprav jo ni znala prav vkopati v tiste temelje, kakor so to delali ljudje, ki so hodili v cerkev. Vera se ji nikoli ni zdelala praznovrje, kakor oče nekoč, tudi sama nikoli ni zgrešila polnočnice o božiču. Marsikdaj je odprla knjigo, ki jo je ob slovesu iz interneta dobila od setre prednice. Kempčanova Hoja za Kristusom. Besede so jo vlekle, toda nikoli je niso vzdignile tako, da bi znala iz njih živeti.

Morda je najbolj verovala takrat ob Mariji. Hodila je v cerkev in takrat, ko je otroka zanesla v bolnico, mar ni z odevi, ki je še ostala od njega, molila v jezuitski cerkvi? Ali je bila to vera, ki jo je imela mati, ali je bil samo krik žene, ki ji je umiral otrok? Pri spovedi je bila zadnjič pri starem podbreškem župniku malo pred Viktorjevim prihodom iz Dachava. Sla je, da bi vrgla iz sebe vse, ker se je v njej nabralo, da bi ga pričakala čista.

In vendar je bežala. Kje je bilo vendar odpuščanje, ki ga je dobila v tisti skromni podbreški cerkvi? Mar ni bilo dovolj veliko, da bi z njim v srcu Viktorju mogla reči, da je preteklost mimo, da nima pravice od tega odpuščanja še kaj zadržati?

Ne more več misliti in vendar gredo misli svojo pot. Onstran ceste je pokopališče, mrtva, pregnita preteklost, ki ji bodo ljudje za vernih duš dan prinesli krizantem. In sredi te preteklosti je z zemljo zravnani grob Rekarja Franceta, tiste ruše umazane trave, na kateri je še pred kratkim stal Rekar Anton, sin mrtvega Franceta.

Da, zdaj ve, kje leži. Velik in močan se je zgrbil pod zemljo in gleda proti šoli, proti Razpetu in njegovi ženi. Kdo naj tu odpušča? Rekar Razpetu ali

Razpet Rekarju? Kdo je kriv in kako naj se meri krivica?

S silo se dvigne in obsedi na postelji. Mračno je v sobi in medla svetloba se tožno obeša na predmete ob steni. Nič se ne zgane, kakor zakleto je vse, kakor da z njo vred premišlja preteklost in se muči z rešitvijo.

Tistega zadnjega razgovora z župnikom in Viktorjem v Podbrezjah takrat ni dojela. Po malem so se zbadali zavoljo vere. Dobrodušno, brez strupenosti.

Moralni principi. Župnik je trdil, da morajo biti pripeti izven nas, na božjo silo, na večnost. Brez tega jih človek lahko spreminja.

Viktor je trdil, da so lahko vtemeljeni v družbi. Ljudje se bolj boje oblasti kakor Boga. Bila je na Viktorjevi strani. Vera je človekova privatna zadeva. Kako naj se drže moralnih principov potem tisti, ki vere

nimajo, ki v večnost ne verujejo.

Saj se jih ne drže, je rekel župnik. Moralni principi dobe samo začasni obraz zakona. To je vse.

Ob tem so se skoraj sporekli. Tedaj je župnik nenadoma dejal:

"Važno je eno, če mi moreta odgovoriti. Gospod Zalar, kaj mislite, ali je bilo to, kar je že za nami vojska ali revolucija?"

Silva se v tem hipu spominja, da se je tudi Zalar zresnil. Studiral je. Ni hotel reči nekaj tja v dan.

"Težko vprašanje, gospod župnik, čeprav se mi je do tega hipa zdelo malenkostno. Razumem vas, da..."

"Poudarjanje socialnih pridobitev, način gospodarjenja in pritisk na ljudi v tej smeri mi dokazuje, da smo bili v revoluciji in ne v vojski, da smo voj-

sko in hrepenenje po svobodi imeli za nekaj postranskega, za nekaj, kar bo tako prišlo. Zada je bil samo strah, da se ne vrne na oblast nekaj takega, kar je bilo, najsi bo tisto že klerikalna ali liberalna stvar. Ta strah je gnal nekatere, ki so imeli že nov koncept, da so tiste, ki bi staro lahko oživel, spravili s poti. Dva tabora mojo idejo potrujeta. Za svobodo so bili vsi, o tem sem prepričan. Niso pa bili vsi za koncept, ki so ga nekateri imeli pripravljenega in ga samo

v obrisu kazali." Nenadoma se je pogovor zataknil. Niso se bali drug drugega, preveč so si bili dobri, toda zdaj so se nenadoma srečali pri stvari, ki je dobila čisto nov obraz. In moralni principi, kaj imajo s tem opraviti, je rekla tedaj. Stari župnik se je nasmešnil. "Prirojili so jih temu konceptu. In kar lahko priprojaš, ne stoji trdno, ne more biti princip. (Dalje prihodnjič)

Sedeminšestdeset let

nudi KSKJ ljubeznivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam, v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

KRANJSKO
KATOLIŠKA

SLOVENSKA
JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki

Premoženje: \$13,500,000.00
Število certifikatov: 48,000

Ce hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji —

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate za odrasle in mladino od \$500.00 do \$15,000.00.

K. S. K. JEDNOTA nudi tri vrste operacijskih podpor do vste \$400.00.

Ako še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARŠI, VPIŠITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalnini vprašajte tajnike ali tajnice krajevnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

Making your city a better place to live, work and raise a family —
the result of a GROWING
Savings and Loan business

4%
Current Rate

Three Convenient
Locations...

ST. CLAIR
SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

MULLALLY FUNERAL HOME

ZRACEVALNI SISTEM

AMBULANČNA POSLUGA

POGREBI OD \$200.00 NAPREJ

365 East 156th Street

KEEmore 1-9411

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.

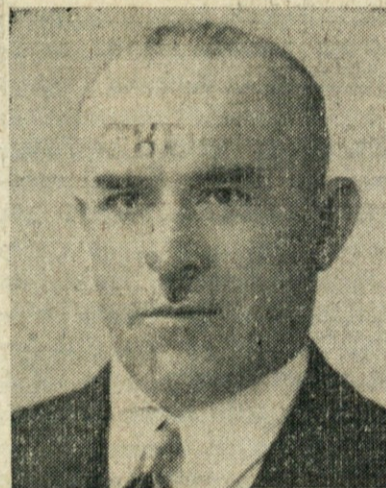
Pokličite podnevi ali ponoči

HEnderson 1-2088

KEEmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

1892

1961

Naznanilo in Zahvala

Z globoko žalostjo v naših srcih naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je po dolgi in mučni bolezni umrl naš ljubljani soprog in brat,

LOUIS ROLIH

Previden s sv. zakramenti je zaspal v Gospodu 2. aprila 1961.

Rojen je bil 28. marca 1892 v vasi Matavun pri Divači, odkoder je prišel v Ameriko leta 1923.

Pogreb se je vršil 5. aprila 1961 iz pogrebnega zavoda Jos. Žele in sinovi v cerkvi sv. Kristine, kjer je za pokoj njegove duše bila darovana sv. maša zadušnica. Potem pa smo njegovo truplo prepeljali na pokopališče All Souls in ga tam položili k večnemu počitku.

Bil je član društev: Euclid Loyalties št. 158 SNPJ in Local št. 39 Mizarske unije.

V dolžnost si štejemo, da se s tem iskreno zahvalimo Fatheru Ruparju za česte obiske na domu, za podelitev sv. zakramentov, za molitve v pogrebem zavodu, za darovano sv. mašo in za spremstvo na pokopališče. — Father Bombachu pa za molitve v pogr. zavodu.

Srčna hvala vsem, ki so ob oder pokojnika položili tako lepe vence cvetja in mu s tem izkazali svojo ljubezen, spoštovanje in zadnjo čast.

Toplo se zahvalimo vsem, ki so darovali za sv. maše in za dobrodelne namene.

Hvala vsem, ki so ga prišli kropiti in moliti ob njegovi krsti, kakor tudi vsem, ki so ga spremili na pokopališče.

Ljubi mož in dragi brat, počivaj v miru v blagoslovljeni ameriški zemlji in lahka naj Ti bo gruda te Tvoje druge domovine!

Veliko si pretrpel v toku te dolge in mučne bolezni, pa si vse bolečine in nevšečnosti prenašal potrpežljivo in vdan v voljo božjo. Sedaj Te je Bog poklical iz te solzne doline k Sebi, da Te bogato nagradi za vse dobro, ki si ga na tem svetu storil. Mi žalujemo za Teboj in se Te bomo vedno z ljubeznijo spominjali v naših mislih in molitvah!

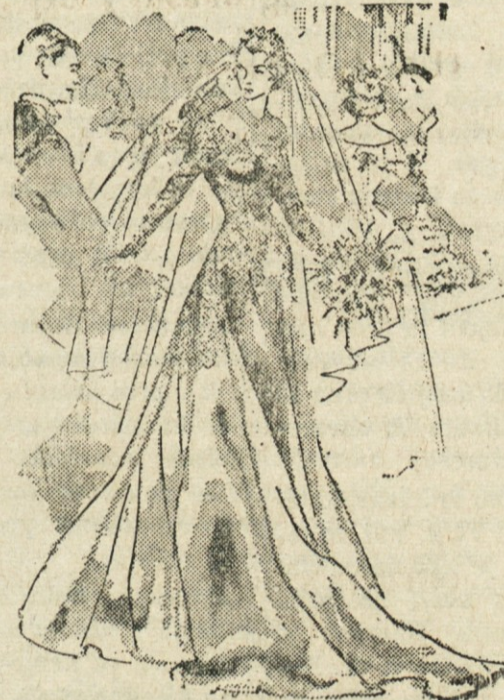
POČIVAJ MIRNO — SPAVAJ SLADKO!

Zalujoci:

MARY, soproga
JOSEPH, brat
OSTALO SORODSTVO

V starem kraju zapuščata sestro KAROLINO BAK in brate FRANKA, RUDOLFA in JOHNHA ter več sorodnikov

Cleveland, Ohio, 2. maja 1961.

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znanke, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio